

					R A A D	
--	--	--	--	--	---------	--

NAAR EEN						

JAARVERSLAG 2004 EN WERKPROGRAMMA 2005/2006						
---	--	--	--	--	--	--

ALGEMENE ENERGIERAAD, JUNI 2005

De Algemene Energieraad adviseert de regering en het parlement over het te voeren energiebeleid. De Energieraad wil een gewetensfunctie ten behoeve van overheid en samenleving vervullen en een bijdrage aan het maatschappelijke energiedebat leveren, waarbij steeds het publieke belang centraal staat.

De Energieraad is onafhankelijk. De leden van de Raad worden benoemd op basis van hun deskundigheid en hun maatschappelijke kennis en ervaring. De Raad telt maximaal tien leden, die bij koninklijk besluit worden benoemd. Ze zijn afkomstig uit relevante maatschappelijke groeperingen, maar vervullen hun adviestaak op persoonlijke titel. De taken en positie van de Energieraad zijn wettelijk geregeld (Wet op de Algemene Energieraad).

Algemene Energieraad
Adelheidstraat 8
Postbus 11723
2502 AS Den Haag
T 070 – 392 40 01
F 070 – 365 28 36
E info@energieraad.nl
I www.energieraad.nl

Den Haag, juni 2005
ISBN 90 74357 415

Ontwerp: LandofPlenty, Bergen (NH)
Infographics: Theo Barten BNO, 's-Hertogenbosch
Drukker: VanDeventer, 's-Gravensande

Voorwoord

5

1	Naar een nieuw evenwicht	7
2	Werkprogramma 2005 - 2006	21
3	Verslag van werkzaamheden	25
	Lijst van adviezen van de laatste 10 jaar	29

De afgelopen jaren zijn drie veranderingsprocessen in gang gezet om het einddoel van een efficiënte én duurzame energiehuishouding te bereiken: de liberalisering, de internationalisering en de transitie naar duurzaamheid.

Dergelijke veranderingsprocessen kosten tijd. Er is meestal weerstand tegen verandering op zich, en de capaciteit van organisaties en individuen om de gewenste cultuuromslag te maken kent beperkingen.

Het is daarom van belang om bij deze veranderingen tempo en kwaliteit goed op elkaar af te stemmen. Omdat energie zo'n cruciale basisvoorziening is, zijn zorgvuldigheid en het zoveel mogelijk vermijden van risico's evenzeer van belang.

Daar komt bij dat de drie hoofddoelstellingen van het energiebeleid - betaalbaar, betrouwbaar en schoon - zoals reeds in vele publicaties van de Energieraad is benadrukt, vaak met elkaar in strijd kunnen zijn.

De uitdaging is dan ook om een juiste balans te vinden tussen de drie doelstellingen en deze balans in de veranderingsprocessen te laten doorwerken.

In het afgelopen jaar leidde met name de liberalisering tot zodanige conflicten en emoties, dat daarbij het juiste evenwicht in de benadering van de energieproblemen verstoord dreigt te raken. Nu deze periode bijna achter ons ligt, wil de Energieraad pleiten voor een bezinning bij alle betrokken partijen ten behoeve van een snel herstel van het evenwicht.

Het gaat hierbij in het bijzonder om meer aandacht voor:

- Voorzieningszekerheid en milieu
- Lange termijn
- Internationaal
- Integrale benadering
- Rol van de Overheid
- Overleg en samenwerking
- 'Lessons learned'
- Kwaliteit

De noodzaak van deze accentverschuivingen dringt. De Raad wil dat hieronder graag toelichten.

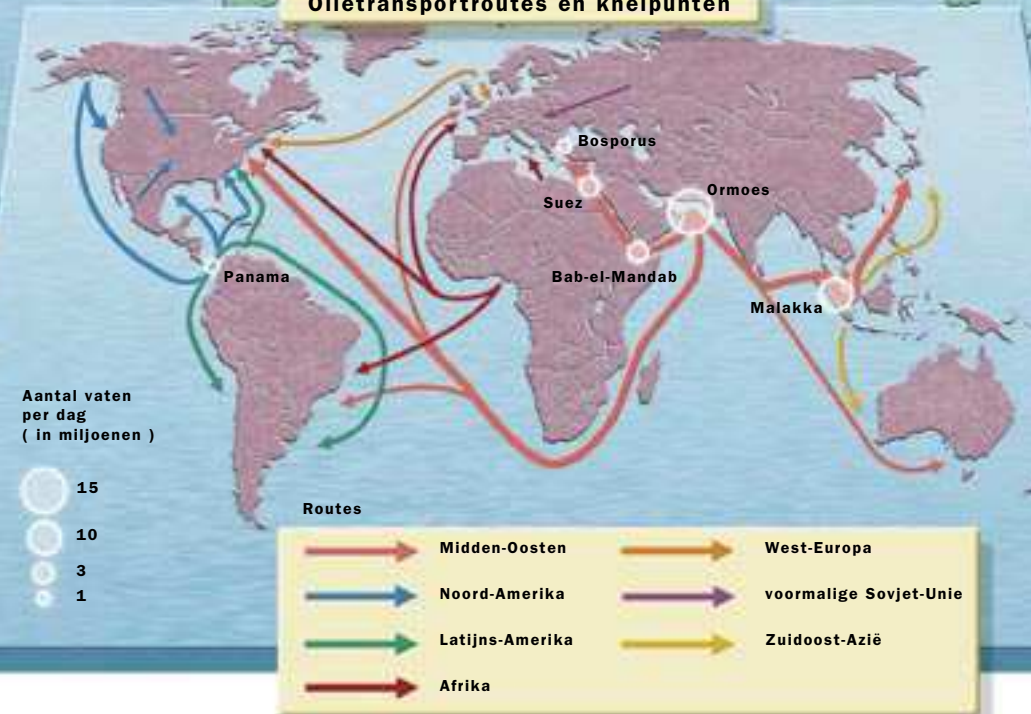
Gasvoorraden

Crisishaarden

Olietransportroutes en knelpunten

Bron: IEA 2004

Bron: CCSS, Sipri jaarboek 2003

Bron: GEOG 80 Transparant Geography

De agenda van zowel de politiek als de energiesector is de afgelopen jaren gedomineerd door de liberalisering en de introductie van marktwerking. De Energieraad heeft daarover onder andere geadviseerd in het advies over de Elektriciteitsmarkt en in het Gasadvies (zie kaders).

Het energiebeleid heeft echter naast de doelstelling ‘betaalbaar’ nog twee andere hoofddoelstellingen: ‘betrouwbaar’ en ‘schoon’.

Deze doelstellingen zijn in ontwikkeling en uitwerking door de liberalisering naar de achtergrond verdrongen. Naar de mening van de Energieraad is het moment aangebroken om hier het evenwicht te herstellen en een meer integrale benadering te kiezen.

Er komen rond de energievoorziening twee grote problemen op ons af: het klimaatprobleem en de afnemende voorzieningszekerheid.

Het besef neemt toe dat een effectieve aanpak van de klimaatproblematiek om steeds drastischer reducties van de CO₂-uitstoot vraagt. En tegelijk zal de voorzieningszekerheid dalen: de afhankelijkheid van de import van olie en gas uit geopolitiek instabiele gebieden zal in de naaste toekomst verontrustende vormen aannemen.

Natuurlijk zijn deze problemen en hun urgentie bekend bij de verantwoordelijken voor het energiebeleid. Zij hebben juist daarom een transitieproces naar een duurzame energiehuishouding in gang gezet.

De Energieraad meent echter dat het klimaatprobleem en de afnemende voorzieningszekerheid bij alle betrokken partijen een grotere prioriteit vereisen dan zij nu krijgen. Het zouden de kernthema's van het energiedebat moeten worden.

Al eerder benadrukten de Energieraad en het VROM-raad dit in hun gezamenlijke advies over de energietransitie.

Iedereen hoopt op een snelle ontwikkeling van vormen van ‘hernieuwbare energie’, maar het is nu wel duidelijk dat de realiteit gebiedt te erkennen dat we in de periode tot 2050 er niet op moeten rekenen dat hernieuwbare energie een enigszins afdoende antwoord kan geven op deze problemen rond het klimaat en de voorzieningszekerheid.

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

Ook dat is bij de beleidsmakers bekend en zij staan nu dus voor moeilijke keuzes. Wat moet de aanpak zijn voor de 'interimperiode' tot 2050?

De kernvragen zijn de volgende:

- Accepteren we tijdelijk grotere kwetsbaarheid van onze energievoorziening en te hoge CO₂-concentraties in afwachting van 'duurzame oplossingen' of achten wij de daaraan verbonden risico's onacceptabel? Vast staat dat het oplossen van het klimaatprobleem en de afnemende voorzieningszekerheid veel geld zal kosten en dus een opwaartse druk op de prijzen zal geven.
- Zoeken we interimoplossingen in de vorm van kernenergie en/of schoon fossiel?
- Hoe kunnen we zonder economische schade een veel grotere energiebesparing realiseren?

De beantwoording van deze vragen vraagt een hoge prioriteit. Een debat over deze kernvragen en de te kiezen oplossingen is, naar de mening van de Raad, noodzakelijk, gerechtvaardigd en urgent.

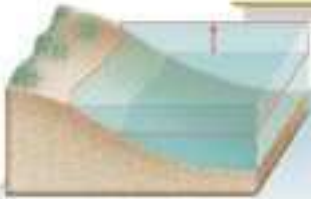
Het is duidelijk dat korte termijn thema's hardnekkig de neiging hebben meer in de publieke belangstelling te staan dan lange termijn thema's. Onderwerpen zoals switchen, energierekeningen, splitsing van energiebedrijven en salarissen hebben de afgelopen periode de discussie gedomineerd en erg veel aandacht opgeëist. De Raad wil het belang van deze onderwerpen niet bagatelliseren, maar wil er wel op wijzen dat de lange termijn problemen van de voorzieningszekerheid en het milieu uiteindelijk voor de samenleving van aanzienlijk grotere betekenis zijn.

De politiek mag hiervoor de ogen niet sluiten en zal de moed en inventiviteit moeten opbrengen om de lange termijn thema's de aandacht te geven die ze nodig hebben.

Wanneer de politiek krachtdadig het voortouw neemt en het debat actief hierop concentreert, mag worden aangenomen dat de bewustwording bij andere partijen, publiek en media zal toenemen en daarmee ook het draagvlak.

De Raad wijst er verder op dat het succes van het beoogde transitieproces in belangrijke mate afhangt van technologische innovatie. Algemeen wordt onderkend dat de bereidheid van het bedrijfsleven tot investeringen in

Broeikaseffecten; gevolgen van CO₂-uitstoot

Zeespiegelstijging

Smeltende poolkappen en gletsjers

Neerslagtoename

hebben effect op:

Gezondheid

In (sub)tropische gebieden ontstaan belangrijke effecten op infectieziekten als malaria: de intensiteit, het bereik en seizoensgebondenheid veranderen.

Landbouw

Agrarische productiegebieden verschuiven en de landbouw moet zich aanpassen: een land als Oeganda verliest grote delen van z'n koffieplantages.

Natuur

Met name ook in bergachtige gebieden verschuiven vegetatiezones, met grote effecten op biodiversiteit en ecosystemen. Dit heeft ook sociaal-economische effecten (toerisme, landbouw).

Watervoorziening

Vanaf 2025 treden grote veranderingen op bij rivierafvoeren, waterbekkens en grondwaterhuishouding. Dit leidt tot verdroging, irrigatieproblemen en verzilting. De strijd om water neemt toe.

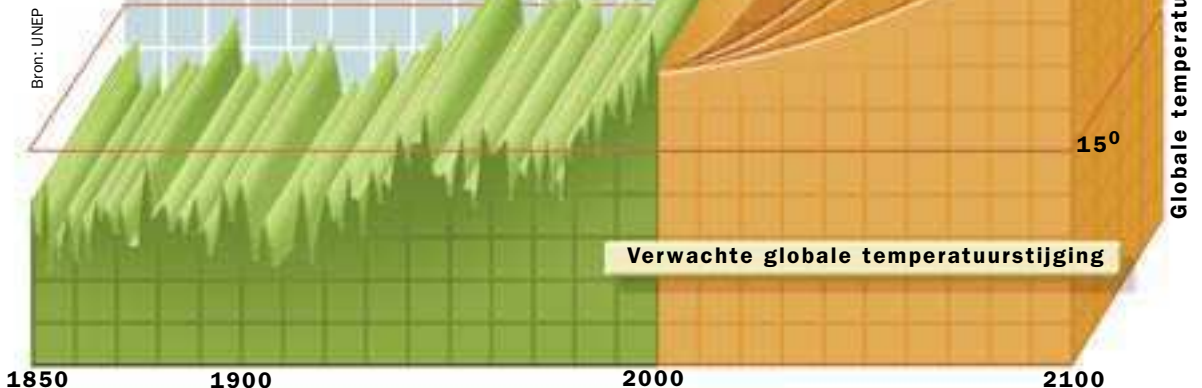

Kustgebieden

Erosie van stranden, overstromingen, extra kosten voor kustverdediging.

1999

Bron: UNEP

energie-innovaties hiervoor essentieel is. Om het klimaat daarvoor te bevorderen is ook van belang dat de energiebedrijven vertrouwen in de toekomst hebben, een stabiel lange termijn perspectief zien en kunnen vertrouwen op een consistent overheidsbeleid.

De Raad betwijfelt of momenteel dit perspectief voor belangrijke delen van de energiesector in voldoende mate aanwezig is.

In de adviezen van de Raad over elektriciteit en gas (zie kader hiernaast) wordt geconstateerd dat het succes van de introductie van marktwerking voor Nederland (en Europa) in belangrijke mate wordt bepaald door wat er buiten de grenzen gebeurt.

Voorzieningszekerheid en klimaatverandering zijn uiteraard ook geen exclusief Nederlandse vraagstukken, integendeel. De voorzieningszekerheid heeft vooral een Europese dimensie, en het klimaatprobleem is per definitie een mondiaal vraagstuk.

Dat betekent dat het Nederlandse energiebeleid nadrukkelijk gepositioneerd moet worden in de Europese en de mondiale context.

Nederlandse politici en beleidsmakers zullen een groot deel van hun tijd moeten besteden aan de internationale dimensie. Ze zullen met hun buitenlandse collega's moeten zoeken naar de juiste keuzes en meer internationale samenwerking moeten bevorderen.

Nederland kan daarbij onmogelijk geïsoleerd optreden. Er zijn dus coalities nodig. Bijvoorbeeld om te komen tot een optimale Europese brandstofmix, tot een gezamenlijke strategie voor het mondiale klimaatbeleid en tot een efficiëntere taakverdeling bij onderzoek en ontwikkeling met andere Europese landen.

Anders gezegd: Nederland moet haar beleid afstemmen op wat internationaal gewenst en haalbaar is.

Dit betekent ook dat Nederland het binnenlandse energiebeleid daarop moet afstemmen. Zo moeten wij voor wat betreft de liberalisering de ambitie om 'gidsland' te willen zijn loslaten. Voor het duurzaamheidsbeleid moeten we niet alles willen, maar ons concentreren op de zaken waar we goed in zijn (comparatieve voordelen) en waar we kansen hebben.

--	--	--	--	--

✕

--	--	--	--	--

Waar mogelijk trekt de overheid zich terug en moet de marktwerking een grote rol spelen bij het realiseren van beleidsdoelstellingen.

Op dit uitgangspunt heeft de Raad niets tegen, mits de beoogde doelstellingen ermee kunnen worden gerealiseerd en de publieke belangen er voldoende bij kunnen worden geborgd.

De Raad heeft er in zijn adviezen echter al herhaaldelijk op gewezen dat het nog maar de vraag is of er voor de problemen rond het milieu en de voorzieningszekerheid niet te veel van de markt verwacht wordt.

De markt wordt immers voornamelijk gedreven door economische afwegingen. Zij zal (geo)politieke, ecologische en sociale aspecten alleen meewegen voorzover deze voor de kostprijzen of bedrijfsrisico's van betekenis zijn.

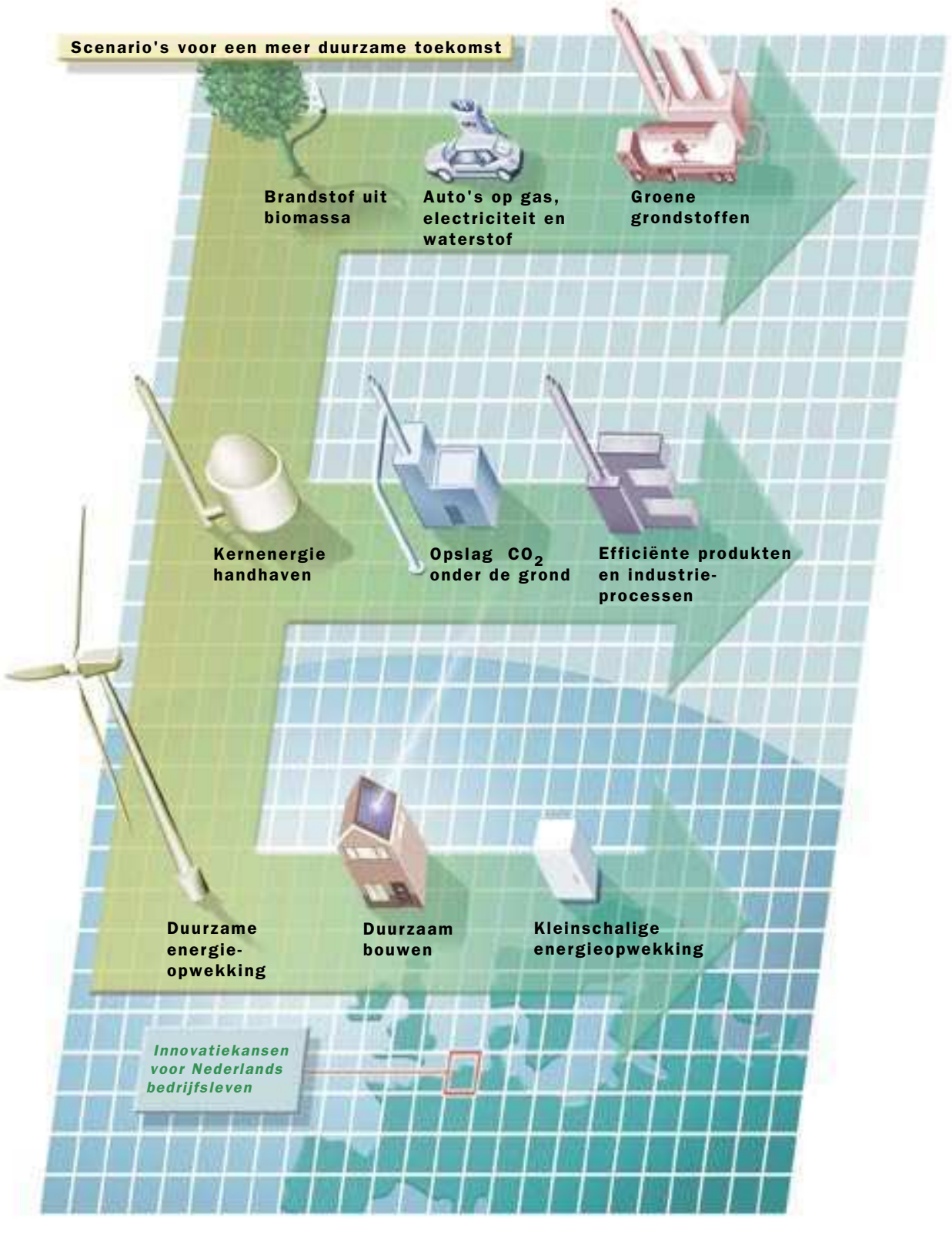
De energievoorziening en de bijbehorende brandstofmix die de markt natuurlijkerwijs zal 'opzoeken' zal niet noodzakelijkerwijs voldoen aan de eisen die de samenleving stelt.

De Raad heeft daarom aangegeven dat aanvullend overheidsbeleid nodig zal zijn om aan deze eisen recht te doen. De Raad wil in dit verband nogmaals het signaal afgeven dat niet te veel aan de markt kan en mag worden overgelaten en dat de overheid haar rol in dit veranderingsproces opnieuw dient te bezien.

De Raad constateert dat rond het thema energie de overheid en delen van het bedrijfsleven op meerdere fronten in conflict zijn. Dat is op zichzelf verklaarbaar, want het marktmodel is in de kern een conflictmodel met heftige concurrentie tussen marktpartijen, waarbij de overheid als strenge toezichthouder en marktmeester moet optreden.

De Raad betwijfelt echter of de tegenstellingen zoals die zich thans ontwikkelen de liberaliseringsagenda vanuit het belang van de consument beter dienen dan een benadering die meer is gebaseerd op overleg, onderhandeling en samenwerking.

Voor de Raad staat het vast dat de transitie naar een meer duurzame energiehuishouding alleen succesvol kan verlopen bij constructieve samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven; partijen moeten zich op gedeelde visies en doelstellingen voor de vernieuwingen van het energiesysteem kunnen vinden. Innovatie en experimenten door de

Scenario's voor een meer duurzame toekomst

**Brandstof uit
biomassa**

**Auto's op gas,
electriciteit en
waterstof**

**Groene
grondstoffen**

**Kernenergie
handhaven**

**Opslag CO₂
onder de grond**

**Efficiënte producten
en industrie-
processen**

**Duurzame
energie-
opwekking**

**Duurzaam
bouwen**

**Kleinschalige
energieopwekking**

*Innovatiekansen
voor Nederlands
bedrijfsleven*

industrie moeten door de overheid worden gestimuleerd en vaak gefaciliteerd. De samenwerking met kennisinstellingen moet worden bevorderd en belangenconflicten moeten worden opgelost.

Nederland heeft internationaal altijd een uitstekende reputatie gehad op het gebied van samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven. En dat is ook altijd een belangrijke positieve factor geweest voor het investeringsklimaat. De industrie wist, dat problemen meestal in goed overleg met de overheid konden worden opgelost. Als deze samenwerking ten aanzien van de energiesector zou verdwijnen ontstaan daardoor aanzienlijke risico's voor de duurzaamheid en de voorzieningszekerheid.

De Raad vraagt hiervoor aandacht. Nu valt reeds waar te nemen dat conflicten met de overheid en hiermee samenhangende frustraties binnen de sector de noodzakelijke samenwerking op het gebied van energietransitie belemmeren, en dat de voor die samenwerking noodzakelijke vertrouwensbasis afkalft.

Tenslotte wijst de Raad erop, dat ook de liberalisering zich nog in een leerproces bevindt.

Recente ervaringen hebben geleerd dat een te snelle liberalisering negatieve gevolgen kan hebben voor de dienstverlening aan de consument. Het mag uiteraard niet verbazen dat organisaties die decennia lang functioneerden als overheidsmonopolie, moeite hebben de cultuuromslag te maken naar klantgerichte dienstverleners.

Achteraf kan worden geconstateerd dat de vrijmaking van de kleinverbruikersmarkt beter had kunnen wachten tot de markt voor het middensegment goed functioneerde en bedrijven zich volledig op de volgende 'slag' hadden kunnen concentreren. Voor de toekomst is de les dus dat het tempo van veranderingen niet te hoog mag worden opgevoerd en dat veranderingen niet op elkaar moeten worden gestapeld.

Deze les zou ook een rol moeten spelen in de kwesties inzake splitsing en privatisering, twee zeer ingrijpende veranderingsprocessen.

De Raad adviseert daarom deze processen in ieder geval niet te starten voordat de liberalisering van de kleinverbruikersmarkt vlekkeloos loopt.

De verleiding is groot te denken dat de uitvoeringsproblemen in de sector sneller zullen worden opgelost als de druk vanuit de politiek (en de media) verder wordt opgevoerd. Zo zal het niet werken. De uitvoeringsorganisaties

werken namelijk al onder hoogspanning. Zij maken niet opzettelijk fouten en laten niet opzettelijk stekers vallen. Door hun werk en hun onderneming aan de schandpaal te nagelen raken ze niet meer maar minder gemotiveerd. Verdere opvoering van de druk zal daarom negatief werken en het vermogen om aan de langere termijn uitdagingen bij te dragen niet bevorderen.

Als de verhoudingen tussen de overheid en de sector niet verbeteren, en niet gewerkt wordt aan herstel van evenwicht en stabiliteit in de energiesector (met behoud van de verworvenheden van de liberalisering) worden op termijn aanzienlijke risico's gelopen ten aanzien van duurzaamheid en voorzieningszekerheid en zal de liberalisering tot steeds meer conflicten, frustraties en financiële schades leiden.

De Raad roept daarom alle betrokken partijen op zich te bezinnen op een koerswijziging en te komen tot een herweging van de prioriteiten, de instrumenten en de veranderingsprocessen in het energiebeleid. Daarbij hoort een keuze voor samenwerking en goed overleg teneinde de forse problemen met succes te kunnen aanpakken.

Het werkprogramma van de Algemene Energieraad concentreert zich in de eerste helft van 2005 op de volgende punten:

- 1 **Nazorg** van het in december 2004 uitgebrachte advies over energietransitie naar een duurzame energiehuishouding: **‘Energie-transitie: Klimaat voor nieuwe kansen,’** met name richting de betrokken departementen. Minister Brinkhorst heeft op 7 maart, mede namens staatssecretaris Van Geel, een reactie op het advies naar de Tweede Kamer gestuurd. In de kamerdebatten over het klimaatbeleid op 9 en 15 maart werd veel aandacht aan het advies besteed.
- 2 **Nazorg** van het in januari 2005 uitgebrachte advies over de gasmarkt: **‘Gas voor morgen’**, met name in de vorm van een aantal discussiesessies over het advies met betrokkenen uit het veld. Naar aanleiding van die sessies is in mei nog een kort evaluerend document gepubliceerd. De Tweede Kamer heeft in zijn debat met de minister van Economische zaken over het gasgebouw op 20 januari ruim aandacht besteed aan dit advies en de minister om een uitvoerige reactie gevraagd voordat de minister verdere stappen zet in dit dossier. Deze reactie is een dezer dagen verschenen.
- 3 Raadsdiscussies over het energiebeleid voor de sector verkeer en vervoer. Deze hebben begin mei geresulteerd in een kort **briefadvies** over aandachtspunten voor **duurzame mobiliteit** aan minister Brinkhorst.
- 4 **Start** van een gezamenlijk **adviestraject met** de Adviesraad voor internationale vraagstukken (**AIV**) over het onderwerp voorzieningszekerheid en buitenlands beleid.
- 5 Een tweetal **consultatiebijeenvkomsten** met het ministerie van Economische Zaken over de voorbereiding van het **Energierapport**.
- 6 Voorbereiding van dit **jaarverslag**, in het bijzonder op het punt van de thema’s waarvoor de Energieraad de aandacht wil vragen en de selectie van onderwerpen voor het **werkprogramma 2005-2006**.

De onderwerpen waarop de Energieraad zich in de tweede helft van 2005 en in 2006 zou willen richten, zijn mede gebaseerd op suggesties die de raad eind vorig jaar desgevraagd van een groot aantal bij het energiebeleid betrokkenen mocht ontvangen.

Inmiddels is een gezamenlijke adviesaanvraag van de minister van Economische Zaken en van de minister van Buitenlandse Zaken ontvangen, waarin voor het eind van 2005 van de Energieraad en de AIV advies wordt verwacht over de wijze waarop het Nederlands buitenlands beleid, inclusief het veiligheids- en ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, kan bijdragen aan het verzekeren van de energievoorzieningszekerheid voor Nederland en de EU.

Europa staat voor het dilemma hoe de periode tot de grootschalige doorbraak van hernieuwbare energie, zeg in 2050, overbrugd kan worden gegeven de toenemende afhankelijkheid van import van aardgas en aardolie uit politiek instabiele regio's. Accepteren we die grotere kwetsbaarheid of zoeken we interimoplossingen in de vorm van kernenergie en/of schone kolenergie? Wat kan energiebesparing en duurzame energie bijdragen? Wat zijn daarvan de kosten en baten en hoe zouden de ontwikkelingstrajecten er uit moeten zien? Kan met stimulering van bepaalde opties worden volstaan of moet meer dwingend in de Europese energiemarkt worden ingegrepen? De brandstofmix die uit marktwerking voortvloeit, voldoet immers niet noodzakelijkerwijs aan de eisen die de samenleving stelt.

Een structurele tempoversnelling van de efficiëntie van het energiegebruik en de energieopwekking is de eerst aangewezen methode om zowel de doelstellingen rond klimaat en milieu als die voor de voorzieningszekerheid te helpen realiseren. Het grootste probleem daarbij is hoe het kostenefficiënte besparingspotentieel daadwerkelijk in de markt en bij de burger kan worden gerealiseerd. Zijn er nieuwe en slimme benaderingen te verzinnen waarmee de transactiekosten drastisch omlaag kunnen? Hoe verhouden deze zich tot de bestaande generieke instrumenten, zoals CO₂ handel en heffingen? Wat kan Nederland zelf doen, waar zijn we afhankelijk van Europese ontwikkelingen en hoe kunnen we die positief beïnvloeden?

Innovatie is de sleutel naar een duurzame energietoekomst. Weten we voldoende over de motieven van bedrijven en energiesector om al dan niet te investeren in langetermijnontwikkelingen? Sinds de liberalisering van de energiesector zijn de investeringen in onderzoek en ontwikkeling ten behoeve van technologische innovatie in de Nederlandse energiesector - maar ook elders - sterk teruggelopen. Dit staat haaks op de noodzakelijke bijdrage van de energiesector aan de transitie naar een duurzame energiehuishouding. Valt te verwachten dat dit een tijdelijk fenomeen is of moet die inspanning bij de internationaal opererende toeleverende industrie worden gezocht? Welke ontwikkelingen gericht op lange termijn energie-innovatie doen zich voor bij energieverbruikende bedrijven en de hun toeleverende kapitaalgoederenindustrie? Wat betekent dit alles voor een efficiënt overheidsbeleid? Zijn de huidige speerpunten van het energieonderzoeksbeleid ook op termijn voor de hand liggend en is de wijze waarop de overheid dit beleid vorm geeft effectief?

De Energieraad heeft in 2004, naast het Jaarverslag 2003 en het werkprogramma 2004 (februari), 3 inhoudelijke adviezen vastgesteld: 'Behoedzaam stroomopwaarts' (maart), 'Energietransitie: klimaat voor nieuwe kansen' (december) en 'Gas voor morgen', gepubliceerd in januari 2005. Al deze adviezen zijn door de regering gevraagd. Daarnaast heeft de Raad in november zijn evaluatieverslag over de periode 2001-2004 uitgebracht.

De minister heeft op het advies 'Behoedzaam stroomopwaarts' gereageerd in zijn brief aan de Tweede Kamer van 31 maart 2004 over zijn visie op de toekomstige structuur van de energiemarkt. Op het advies 'Energietransitie: klimaat voor nieuwe kansen' heeft de minister mede namens de staatssecretaris van VROM gereageerd met de brief van 7 maart 2005 aan de Tweede Kamer. Het advies 'Gas voor morgen' kwam tijdens het algemeen overleg dat de minister op 20 januari voerde met de vaste Kamercommissie van EZ uitgebreid aan de orde; op verzoek van de Kamer heeft de minister toen een uitvoerige schriftelijke reactie toegezegd.

In overeenstemming met artikel 28 van de Kaderwet adviescolleges heeft de Raad zijn evaluatieverslag over de periode 2001-2004 op 1 november aangeboden aan de minister van Economische Zaken en aan die van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (BVK)

De Energieraad komt daarin tot de conclusie dat de nieuwe koers die de Raad in 2001 heeft ingezet grotendeels succesvol is geweest; zowel de stakeholders als het ministerie waarderen de kwaliteit en de professionaliteit van de Raad, al ziet men wel enkele verbetermogelijkheden, vooral ten aanzien van de impact van adviezen. De Energieraad wil de huidige koers versterkt doorzetten, maar de selectie en timing van onderwerpen beter met het ministerie afstemmen. Ook wil de Raad meer aandacht besteden aan de consultatie van het veld in de voorbereiding, en aan de follow-up van de adviezen.

De minister van Economische Zaken heeft op 15 december op de zelfevaluatie gereageerd. De minister herkent en onderschrijft in algemene zin het overwegend positieve oordeel over de betekenis en het functioneren van de Energieraad als ook de door de Raad geïdentificeerde verbeterpunten. Voor een definitief oordeel over de toekomst en het

functioneren van de Raad verwijst de minister evenwel naar de komende besluitvorming over de doorlichting van de advies- en kennisfunctie voor de overheid in brede zin o.l.v. de minister van BVK.

In het kader van de doorlichting van het stelsel van adviesraden die onder de Kaderwet adviescolleges vallen, is door de Energieraad een bijdrage geleverd en hebben de voorzitters van de strategische adviesorganen tweemaal met de minister van BVK gesproken. Een van de uitkomsten van de doorlichting is dat er nog een groot potentieel is voor verdergaande samenwerking tussen de adviesorganen, waarvan de Energieraad overigens al ruimhartig gebruik maakt.

Ook in 2004 heeft de Raad zich tezamen met andere raden op adviesonderwerpen georiënteerd. Dat heeft - net als in 2003 - in twee gevallen tot gezamenlijke adviestrajecten geleid. Met de VROM-raad is gewerkt aan een gemeenschappelijk advies over de transitie naar een duurzame energiehuishouding, dat in december is verschenen. Met de Adviesraad voor Internationale Vraagstukken is eind 2004 begonnen met het onderwerp energievoorzieningszekerheid en buitenlands beleid, waarover de ministeries van Buitenlandse Zaken en van Economische Zaken inmiddels gezamenlijk advies hebben gevraagd.

De Energieraad is in 2004 10 maal in plenaire vergadering bijeengewest, waarvan 1 maal in het bijzijn van de minister van economische zaken en 1 maal gezamenlijk met de VROM-raad. Ter voorbereiding van deze bijeenkomsten fungeerden er 5 raadscommissies, die in totaal 30 maal vergaderden. Daarvan betrof het 10 maal de gemengde commissie met de VROM-raad.

Betrokkenen in het veld zijn diverse malen door de Raad geconsulteerd; dit ging met name over de voorbereiding van het gasadvies, het transitieadvies en het toekomstig werkprogramma.

Met EZ heeft 6 maal afstemmingsoverleg plaatsgevonden over het werkprogramma, lopende adviestrajecten en uitgebrachte adviezen.

Zowel het transitieadvies als het gasadvies zijn persoonlijk aangeboden aan en besproken met de betrokken bewindslieden.

Over de meeste uitgebrachte adviezen hebben de raadsvoorzitter en andere raadsleden intensief contact gehad met de fractiewoordvoerders van de grote politieke partijen.

De Raad heeft diverse malen presentaties gegeven en discussies gevoerd over uitgebrachte adviezen voor bij het onderwerp betrokkenen, in het bijzonder over het gasadvies.

De voorzitter en enkele andere raadsleden zijn diverse malen gevraagd om op meer algemene congressen op te treden en hun visie te verwoorden in interviews met de pers.

De adviezen hebben over het algemeen goede aandacht gekregen in de vakpers en de landelijke dagbladen.

Per 1 juli is de heer drs. G.H.B. Verberg toegetreden tot de Energieraad; tot die datum was hij hoofddirecteur van Gasunie. Eind 2004 heeft mevrouw J.A. Jorritsma - van Oosten de Raad verlaten; zij is 6 jaren lid van de Energieraad geweest. Opvulling van de aldus ontstane vacature komt in de loop van 2005 aan de orde.

De samenstelling van de Raad is als volgt:

- ir. P.H. Vogtländer, voorzitter
- prof. dr. J.C.J.M. van den Bergh
- ir. M.E.E. Enthoven
- mr. J.J. Heusdens
- mevrouw prof. dr. C. van der Linde
- drs. G.H.B. Verberg
- mevrouw prof. dr. ir. M.P.C. Weijnen
- ir. W.K. Wiechers
- prof. mr. M.H. van der Woude

Raadsvergaderingen worden namens het ministerie van Economische Zaken bijgewoond door dr. P.A. Boot en drs. T.F.M. Kolkema.

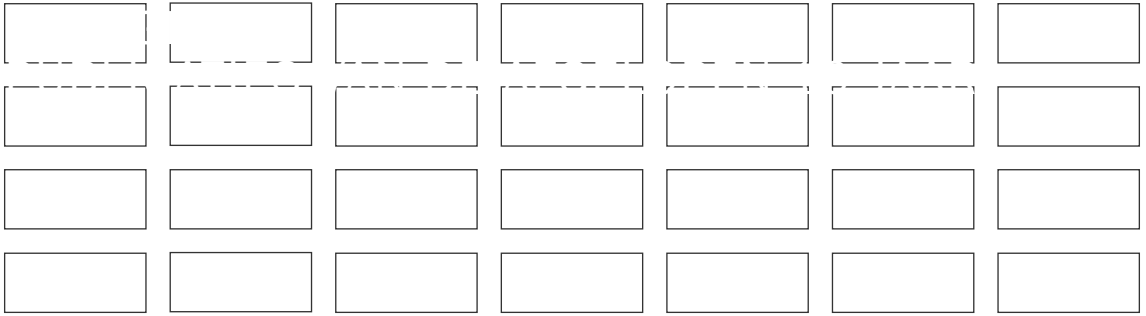

Het secretariaat bestaat uit:

- drs. B.J.M. Hanssen, secretaris
- ir. P.W. Broekharst, plv. secretaris
- drs. E.J. ten Elshof, senior beleidsmedewerker
- mevrouw E.A. de Groot, beleidsondersteuning
- mevrouw E.M.A. Bouwen, secretariaat.

Onderstaande tabel geeft een beknopt overzicht van het verloop van de uitgaven ten behoeve van de Energieraad aan de hand van de realisaties voor 2003, het vermoedelijk beloop voor 2004 en de begroting voor 2005.

	<i>In Euro's</i>	Vergoeding raadsleden	Kosten secretariaat	Extern onderzoek	Totaal	
	2003	105.000	420.000	133.000	658.000	
	2004	108.000	403.000	164.000	675.000	
	2005	105.000	409.000	170.000	684.000	

Gas voor morgen
 Advies van de Energieraad over Nederlandse
 beleidsopties in een veranderende mondiale
 en Europese gasmarkt
 ISBN 90 74357 40 7

Briefadvies Duurzame mobiliteit

Energietransitie: Klimaat voor nieuwe
 kansen. Gezamenlijk advies van de VROM-
 raad en de Energieraad
 ISBN 90 8513 012 3

Behoedzaam stroomopwaarts
 ISBN 90 74357 38 5

Jaarverslag 2003, Energieraad
 ISBN 90 74357 37 7

Net nog niet
 Advies van de energieraad over de
 organisatie en het eigendom van
 energienetten
 ISBN 90 74357 36 9

Aansprakelijkheid helder als het licht uitgaat
 ISBN 90 74357 35 0

Energiemarkten op de weegschaal.
 ISBN 90 74357 34 2

Dilemma's en keuzes.
 Jaarverslag 2002, Energieraad
 ISBN 90 74357 33 4

Zorgvuldig omgaan met de introductie van
 marktwerking rond vitale infrastructurele
 voorzieningen. Gezamenlijke uitgave van de
 Algemene Energieraad en de Raad voor
 Verkeer en Waterstaat

Briefadvies Energie-infrastructuur:
 Tijd voor verandering?
 ISBN 90 74357 32 6

Post-Kyoto energiebeleid
 ISBN 90 74357 30 X

Internationale energievisies;
 Jaarverslag 2001
 ISBN 90 74357 31 8

Briefadvies Energierapport 2002

Briefadvies Energie en Ruimtelijke
 Ordening

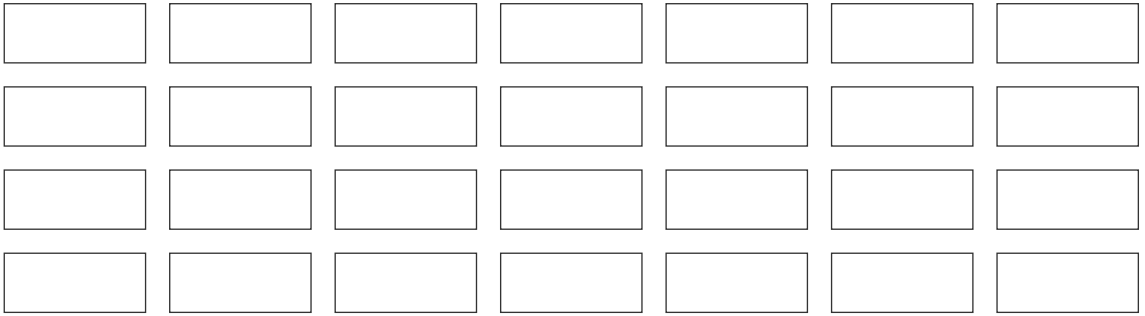
Energieonderzoek, de krachten gebundeld
 ISBN 90 74357 27 X

Briefadvies Energieonderzoek

Zorgen voor de Energie van Morgen
 ISBN 90 74357 28 8

De rol van de overheid
 in een vrije energiemarkt
 ISBN 90 74357 29 6

Advies naar aanleiding van het
Energierapport 1999

ISBN 90 74357 25 3

Nutskarakter Elektriciteitssector en
Privatisering

ISBN 90 74357 17 2

Briefadvies Verantwoordelijkheden
Energiebesparingsbeleid

Optimale Lokale Energievoorziening

ISBN 90 74357 18 0

Energie en Ruimtelijke Ordening

ISBN 90 74357 26 1

Nederlands energiebeleid

op de drempel van de 21e eeuw

ISBN 90 74357 14 8

Advies Duurzame Energie

ISBN 90 74357 23 7

Energie-onderzoek in Nederland

ISBN 90 74357 15 6

Overheidsbeleid voor de Lange Termijn
Energievoorziening

ISBN 90 74357 24 5

Naar een nieuwe elektriciteitswet

ISBN 90 74357 16 4

Briefadvies Energie en Wegverkeer

Nieuwe verhoudingen

in de Nederlandse elektriciteitswereld

ISBN 90 74357 11 3

Liberalisatie van de Gassector

ISBN 90 74357 19 9

Advies naar aanleiding van het wetsvoorstel

inzake een regulerende energiebelasting

ISBN 90 74357 13 1

Advies Voorbereiding Nota

Energiebesparing

ISBN 90 74357 20 2

Nederlands gasbeleid

ISBN 90 74357 13 X

De Kyoto-afspraken.

Gevolgen voor Nederland op Energiegebied

ISBN 90 74357 21 0

Opzet Energierapport

Oliecrisisbeleid Tussen Risico en Realiteit

ISBN 90 74357 22 9

